

Atspēriena un izaicinājuma gads

Arī šogad kā nozīmīgākie biznesa virzieni Latvijas advokātu birojiem tiek prognozēti uzņēmumu iegādes darījumi, kompāniju darbības konsolidācija un strīdu risināšana

Šis gads juridiskajai un tieslietu jomai solās nebūt garlaicīgs, ņemot vērā dažādos notikumus un arī likumus, kuri stājušies spēkā vai ir gaidāmi 2017. gadā, un kur attiecīgi būs nepieciešama juridiskā palīdzība vai konsultācijas. ZAB *Tark Grunte Sutkiene* zvērīnāta advokāte Andra Rubene atzīmē, visticamāk, šogad paredzēto maksātspējīgās a/s KVV *Liepājas metalurģijas* mantas pārdošanu, ko varētu sākt šā gada pavasarī. Pagaidām gan vēl nav zināma kopējā bankrotējušā uzņēmuma mantas vērtība, bet drīzumā tam vajadzētu noskaidroties. «Ja izdosies atrast piemērotu investoru, KVV *Liepājas metalurģijas* manta tiks pārdota kā lietu kopība, jo tikai šādā gadījumā iespējams atjaunot ražošanu. Rūpniecībā šobrīd strādājošo darbinieku uzdevums galvenokārt ir nodrošināt rūpniecības iekārtu un citas mantas saglabāšanu,» skaidro A. Rubene. Enerģētikas jomā ir paredzama rosība, jo nozaru gatavošanas dabasgāzes tirgus atvēršanai, kas notiks šā gada aprīlī. Tomēr vienlaikus vēl arvien ir daudz neskaidrību atjaunojamās enerģijas un koģenerācijas atbalsta jautājumos. Latvija tā arī nesagaidīja Eiropas Komisijas lēmumu par valsts atbalsta nosacījumu elektroenerģijas ražošanai atbilstību Eiropas Savienības iekšējā tirgus nosacījumiem, piebilst eksperte.

Runājot par enerģētikas nozari, ZAB *Deloitte Legal* zvērīnāts advokāts Māris Līguts atzīmē, ka jauno energoefektivitātes prasību kontekstā šis gads tiks sarosīties vairumam lielo uzņēmumu un tām kompānijām, kuru ikgadējais elektroenerģijas patēriņš pārsniedz 500 MWh. Lai pēc iespējas mazinātu arvien pieaugošo elektroenerģijas izmaksu ietekmi uz uzņēmumu konkurētspēju, tiem būs jāizvēlas vai nu reizi četros gados organizēt energoauditu, starplaikos starp tiem īstenojot vismaz trīs energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus ar vislielāko novērtēto enerģijas ietaupījumu vai ekonomisko atdevi, vai arī ieviest sertificētu energopārvaldības sistēmu. Gadījumā, ja pienākums netiks izpildīts likumā noteiktajā termiņā, būs

jāmaksā gana liela energoefektivitātes nodeva valsts budžetā.

Darbs ES projektos

«Šis gads var kļūt par sava veida atspēriena gadu Latvijas ekonomikai un arī nozarēm, kas pilda atbalsta funkcijas biznesam – juristiem, finanšu konsultantiem, mārketinga speciālistiem, citiem. Pielauju, ka ģeopolitisku neskaidrību ķēde turpināsies arī šogad, taču rūpniecība, ko esam saņēmuši iepriekšējos gados, manuprāt, ļaus investoriem pamazām atsākt ieguldījumus. Pasaule ar ļoti zemiem politiskajiem riskiem ir palikusi pagātnē, un šie riski jāpieņem kā neizbēgams «dotais»,» uzskata ZAB *Glimstedt un partneri* zvērīnāta advokāte Inita Jurka. Ekonomiskā aktivitāte pamazām var atjaunoties, īpaši tas attiecas uz nekustamo īpašumu un būvniecību, arī finanšu un tehnoloģiju uzņēmumu sektoru. Tomēr, lai tas notiktu, jāpatur prātā «atslēgas» vārds attiecībā uz investīciju piesaisti, kas jau kuro gadu pēc kārtas ir prognozējamība – likumu tapšanā, reformu plānošanā. Nozīmīgākie biznesa virzieni Latvijas advokātu birojiem joprojām būs līdzdalība uzņēmumu iegādes darījumos, to darbības konsolidācija, arī strīdu risināšana. «Šī gada pārmaiņas varētu būt saistītas ar vairāku ES līdzfinansēto projektu sākšanu, kas nozīmē lielu pieprasījumu pēc juridiskā atbalsta. Virkne apjomīgu projektu ir aizkavējušies birokrātiskā plānošanas un saskaņošanas procesa dēļ,» piebilst I. Jurka. A. Rubene atzīmē, ka šogad turpināsies banku darbības sakārtošanās un konsolidācija. Valsts a/s *Privatizācijas aģentūra* vadībā turpināsies darbs ar *Reverta* un *Hiponia*, lai līdz šā gada beigām nodrošinātu *Reverta* portfeļa pārdošanu, bet līdz 2018. gada 31. decembrim – *Hiponia* darbības izbeigšanu, kā to paredz Eiropas Komisijas lēmums. Darījumi ir paredzami arī transporta, enerģētikas, mediju, būvniecības, infrastruktūras un citās jomās. Joprojām ir gaidāmas plašas diskusijas par pērn gada beigās izsludināto jauno *Publisko iepirkumu likumu*, kas stāties šā gada martā. «Tas ievieš de-

pozīta maksājumu par publiskā iepirkuma procedūras rezultātu apstrīdēšanu. Lai arī šāda instrumenta ieviešanas mērķis ir padarīt efektīvāku publisko iepirkumu procedūru, tomēr sagaidāms, ka depozīta maksimālais apjoms – 840 eiro par sūdzībām saistībā ar pakalpojumiem un piegādēm tomēr būtiski nesamazinās nepamatotu iepirkumu rezultātu apstrīdēšanas skaitu,» uzskata M. Līguts.

Pārmaiņas īpašumu jomā

Būs vēl citas jomas, kurā varētu būt vajadzīga pastiprināta juridiskā palīdzība. Piemēram, I. Jurka prognozē, ka šogad gaidāmas intensīvas debates par pārmaiņām nekustamo īpašumu nozarē. «Gaidāma kadastrālo vērtību pārskatīšana skars ikkatru, jo īpaši liels nekustamā īpašuma nodokļa apmēra pieaugums sagaidāms jaunām dzīvojamām ēkām un lielajiem biznesa projektiem, kas noteikti raisīs daudz diskusiju līdz pat konstitucionālu sūdzību iesniegšanai. Lielu iedzīvotāju skaitu skars tā saucamā dalītā īpašuma tiesisko attiecību pārskatīšana daudzdzīvokļu namos, savukārt jaunā apbūves tiesības institūta ieviešana varētu viest skaidrību attiecībā uz apbūvi nedzīvojamā sektorā. Savukārt *Rail Baltica* projekta tālāka attīstība sevī ietvers īpašumu atsavināšanas, projektēšanas, plānošanas, pakalpojumu sniegšanas, uzraudzības u.c. darbības. Šajos procesos iesaistīto pušu viedoklis ir risinājumi, visticamāk, būs arī daudzu Latvijas advokātu uzmanības lokā,» uzskata I. Jurka. Savukārt A. Rubene norāda uz straujo e-komercijas tirgus pieaugumu. Līdz ar to turpināsies būtisks juridisko pakalpojumu pieprasījums saistībā ar e-komercijas pakalpojumu sniedzēju darbības nodrošināšanu saskaņā ar personas datu apstrādes un konkurences tiesību regulējumu, īpaši ņemot vērā jaunās vēsmas, kuras paredz personas datu apstrādes regula, kas stāties spēkā 2018. gada maijā, un Eiropas Komisijas veikta e-komercijas tirgus izpēte, kas noslēgsies 2017. gadā. Juristiem darba lauku paver arī Jaunuzņēmumu (*startup*) darbības atbalsta likums, kas

FOTO: RITVARS SKULJA, DEVIAS BUSINESS

Viena no šā gada pārmaiņām būs saistīta ar Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto projektu sākšanu, kas nozīmē pieprasījumu pēc juridiskā atbalsta. Virkne apjomīgu projektu ir aizkavējušies birokrātiskā plānošanas un saskaņošanas procesa dēļ.

Inita Jurka, ZAB *Glimstedt un partneri* zvērīnāta advokāte.

stājās spēkā no šā gada un atvieglos noteiktiem priekšnoteikumiem atbilstošu sabiedrību iespējas saņemt valsts atbalstu pamatā nodokļu atvieglojumu formā.

Konkurences jautājums

Konkurences padome (KP) šogad turpinās strādāt pie jauniem grozījumiem Konkurences likumā un Ķīlprocesa likumā, lai nodrošinātu, ka konkurences tiesību pārkāpējai kompensē zaudējumus no šī pārkāpuma cietušajām personām. Tāpat KP iecerējusi grozījumus, kas dos tai tiesības pārraudzīt publisko personu, proti, valsts un pašvaldību institūciju darbību, lai tās nekropļotu konkurenci, izmantojot publiskos resursus. Latvija ir nokavējusi sākotnējo termiņu, kurā bija jāievieš ES direktīva, kuras mērķis ir atvieglot no konkurences tiesību pārkāpumiem izrietošo zaudējumu atlīdzības procesu. Paredzams, ka tā tiks ieviesta šogad. «Pro-

cesu kavē fakts, ka, līdz ar grozījumiem tiesību akts, kas nepieciešami direktīvas ieviešanai, KP mēģina iegrozt sev tiesības vērsties arī pret valsts un pašvaldības iestādēm. Iecere paredz – ja valsts un pašvaldību iestāžu rīcība kavē konkurenci, padomei būs tiesības ar lēmumu uzlikt tiesisko pienākumu. Iecere tostarp paredz, ka, ja konkurenci kavējošā rīcība izrietēs no pašvaldības saistošajiem noteikumiem, KP informēs Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (VARAM), kas apturēs attiecīgo regulējumu. Ja pašvaldība neveiks grozījumus un nevērsīsies Satversmes tiesā, attiecīgā tiesību norma zaudēs spēku,» skaidro M. Līguts.

Apvieno spēkus

«Runājot par pārmaiņām juridisko pakalpojumu sniedzēju nozarē, jāizceļ advokātu biroju konsolidācija. Pērn apvienošanās procesu noslēdza advokātu biroji *Cobalt* un *Borenius*,

bet šā gada februārī notiks advokātu biroju *Kļaviņš Ellex* un *Glimstedt un partneri* apvienošanās. Latvijā ir izveidojušās dažas līdzīgu lielu advokātu biroju apvienības, kas konkurē par komplicētākajiem un resursu ietilpīgākajiem projektiem. Latvijas tirgus ir pārāk mazs, lai veidotos izteikti nišas biroji, kas strādā kādā noteiktā ekonomikas nozarē vai tiesību jomā, taču konsolidācija varētu turpināties, jo tas ļauj apvienot dažādu jomu speciālistus vienā komandā un piedāvāt efektīvu, kvalitatīvu un profesionālu servisu klientiem,» savu nostāju pauž I. Jurka. M. Līguts piekrīt tam, ka šis gads zvērīnātu advokātu birojiem būs profesionālu izaicinājumu pārpilns. «Gads ir sācies ar nozīmīgu tirgus spēlētāju apvienošanās, izveidojoties spēcīgam advokātu birojam, kurš noteikti radīs vēl sīvāku konkurenci lielāko Latvijas advokātu biroju vidū,» piebilst M. Līguts.

Elīna Pankovska